

Overzicht interdepartementale aanpak COVID-19

Aanleiding

De afgelopen weken zijn departementen aan de slag gegaan met de aanpak van COVID-19; inmiddels is ook formeel opgeschaald naar de rijkscrisisorganisatie. In verschillende IAO's, ICCb's en MCCb's zijn acties uitgezet. In dit document wordt inzichtelijk gemaakt wat de stand van zaken op die acties is, zodat gecoördineerd en in samenhang de vervolgstappen kunnen worden gezet. Het gaat om de volgende drie acties:

1. Inventarisatie naar de continuïteitsplannen bij departementen (en daaronder ressorterende organisaties);
2. Inventarisatie van de maatregelen die departementen reeds hebben genomen, de consequenties daarvan en de bestuurlijke dilemma's die hieruit volgen;
3. Inventarisatie van de handelingsperspectieven (beleidsopties) die departementen binnen een sector kunnen inzetten, gebaseerd op het medisch advies van het RIVM.

Het doel van deze vragen was om inzichtelijk te krijgen in welke mate de continuïteit van vitale processen geborgd is en om te identificeren bekijken welke afhankelijkheden en/of knelpunten er zijn die afstemming op interdepartementaal niveau (IAO) behoeven.

Rode draad van de opbrengst

Algemeen

Op dit moment is op basis van de respons op de uitvraag niet een inhoudelijk rode draad te trekken. In algemene zin kan worden geconstateerd dat departementen het druk hebben gehad met de dagelijkse hectiek, waarbij andere activiteiten prioriteit hadden en er in beperkte mate invulling kon worden gegeven aan de bovengenoemde acties. Ook bleek in sommige gevallen dat organisaties vanuit verschillende kanalen dezelfde (soort) vragen hebben ontvangen. Met het opschalen van de rijkscrisisorganisatie, het beschikbaar stellen van liaisons en het werken vanuit één centraal overzicht kunnen deze knelpunten worden ondervangen.

Continuïteitsplannen departementen

Inventarisatie

- Nog niet van alle departementen respons op de uitvraag ontvangen
- Van de departementen die een reactie hebben gestuurd, blijkt dat men al continuïteitsplannen heeft of daar nog mee bezig zijn.

Consequenties

- De 30% en 50% uitval-scenario's zijn veelal niet uitgewerkt.
- De politie heeft aangegeven dat bij 40% ziekteverzuim er geen uitvoering meer kan worden gegeven aan één of meerdere vitale processen.
- Een enkel onderdeel (CJIB) geeft aan dat bij uitval van personeel het primaire proces verstoord wordt. In dit geval zou dat impact hebben op de financiën en beslissingen van de strafrechtketen.

Bestuurlijke knelpunten

- Politie: hoewel politiecapaciteit al langer onder druk staat, is het ziekteverzuim stabiel. Op korte termijn worden geen knelpunten voorzien. Extra inzet van de politie in de komende

maanden vanwege aanvullende maatregelen COVID zal echter directe en forse impact hebben op het kunnen uitoefenen van vitale processen. Extra taken zoals het uitvoeren van bewaken en beveiligen bij isolatie en quarantainegebieden is niet mogelijk.

- Andere aangedragen knelpunten zijn inmiddels door de nieuwe nationale maatregelen ondervangen, namelijk:
 - Een eenduidige uitspraak over thuiswerken bij de rijksoverheid.
 - Toepassing van het afwegingskader evenementen ook breder dan alleen Noord-Brabant.

Ingezette maatregelen binnen departement

In hoofdlijnen hebben departementen – naast de algemene (hygiëne) adviezen van het RIVM - de volgende (type) maatregelen genomen:

- Het inrichten van een crisisteam;
- Het beschikbaar stellen van hygiënemiddelen voor medewerkers;
- Extra aandacht voor hygiëne van de werkplekken
- Informatievoorziening naar medewerkers (via een instructiefolder of de ARBO-lijn);
- Dringend advies om thuis te werken;
- Personeel wordt preventief naar huis gestuurd;
- Managers zijn geïnstrueerd om met medewerkers in gesprek te gaan over de specifieke risico's van besmetting in hun dagelijkse werk;
- Met medewerkers wordt een prioriteitsstelling in werkzaamheden besproken. Ziekteverzuim wordt gemonitord;
- Het bestuurlijke afwegingskader wordt gehanteerd;
- Buitenlandse dienstreizen worden beperkt of stopgezet;
- Trainingen worden afgelast of geminderd (naar een situatie waarbij er minder contactmomenten zijn). Oefeningen worden per geval bekeken (politie en Defensie);
- Grote bijeenkomsten worden verplaatst of afgelast.

Deze maatregelen liggen in lijn met hetgeen gisteren nationaal is afgekondigd.

Inventarisatie handelingsperspectieven

In de vorige IAO's heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de (strategische) beleidsopties die in beeld komen bij de verschillende scenario's die door het RIVM waren geschetst. De aanvullingen die departementen hebben aangeleverd zijn toegevoegd in het document 'Handelingsperspectieven COVID-19' (zie bijlage). Samengevat blijkt op basis van de respons dat:

- OCW per fase in het scenario heeft uitgewerkt welke maatregelen in het onderwijs ingezet kunnen worden.
- SZW heeft in kaart gebracht welke maatregelen in de kinderopvang ingezet kunnen worden en wat de effecten van werktijdverkorting zijn.
- EZK een interdepartementale scenariosessie heeft gehouden om de economische gevolgen in kaart te brengen (hier wordt separaat over gerapporteerd). Mede op basis hiervan is de Kamerbrief van EZK, FIN en SZW opgesteld.
- Het Topberaad Migratieketen een werkgroep heeft ingericht om op korte termijn scenario's en beleidsopties uit te werken voor grensprocessen en asielcentra.
- In Noord-Brabant een aantal concrete maatregelen zijn ingezet en inmiddels het kabinet nationale maatregelen heeft getroffen, waaronder:
 - De oproep om waar mogelijk thuis te werken en werktijden zoveel mogelijk te spreiden.

- Het afgelasten van evenementen met meer dan 100 bezoekers worden of deze zonder publiek laten plaatsvinden.
- Het oproepen van zorgpersoneel en personeel van vitale processen om zoveel als mogelijk niet naar het buitenland af te reizen en evenementen (ook als daar minder dan 100 mensen bij aanwezig zijn) of andere bijeenkomsten met meer dan 100 bezoekers, zoals musea, theater en concerten te vermijden.
- Het voorbereiden van het verbieden van vluchten uit risicogebieden.

Openstaande vragen

Uit deze inventarisatie blijkt er nog een groot aantal vragen open staan. Deze komen overeen met de vragen die tijdens het Kamerdebat prominent aan de orde kwamen: *'hebben we in beeld op welke wijze we vitale processen door kunnen laten gaan?'* In de bijlage is een overzicht opgenomen van de processen die formeel als vitaal zijn benoemd. Het kabinet heeft aangegeven dat thans voor alle sectoren in beeld wordt gebracht wat op langere termijn nodig is om de maatschappij zo goed als mogelijk te laten functioneren. In het Kamerdebat werd daarnaast specifiek een aantal sectoren genoemd, die niet meteen in de vitale processen terugkomen: zorg, onderwijs, transport/openbaar vervoer, dagelijkse voorzieningen (supermarkten) en economische gevolgen (MKB, zzp'ers)

Sector	Hebben we in beeld of dit vitale proces door kan gaan bij verschillende scenario's van uitval? Welke maatregelen moeten worden getroffen om continuïteit te borgen en welke maatregelen vanuit medisch perspectief om infectie in te dammen?
Zorg	Kamerbrief VWS – Inventarisatie van IC-bedden waar mensen in isolatie opgenomen kunnen worden. – Waar mogelijk zorg-medewerkers vanuit andere sectoren ingezet. – Het mobiliseren van vrijwilligers, gepensioneerden en studenten. – Bijstand van het Rode Kruis. – De ROAZ-regio's bereiden zich in alle regio's voor op een mogelijk grote belasting van de zorg. – Binnen de ROAZ-en wordt gekeken naar inzet van studenten, co-assistenten, en andere inroosteringen om capaciteitsproblemen op te vangen. – ...
Onderwijs	
Transport/openbaar vervoer	– Bijvoorbeeld maatregel NS om minder treinen te laten rijden (werd in het debat genoemd).
Dagelijkse voorzieningen (supermarkten)	– Bijvoorbeeld naar aanleiding van het hamsteren
Hulpverleningsdiensten	– Volgt uit inventarisatie LOCC
Economische gevolgen	– Resultaten scenariosessie EZK over economische gevolgen – Maatregelen uit Kamerbrief

Bijlage

Stand van zaken continuïteitsplannen departementen

	Continuïteitsplannen die (ook) van toepassing zijn op uitbraak van infectieziekten met de genoemde uitvalpercentages?	Bevatten deze plannen voldoende concrete handelingsperspectieven?	Knelpunten/dilemma's	Opmerkingen
AZ	JA	JA	NEE	Het ministerie van Algemene Zaken heeft het continuïteitsplan geactualiseerd en de maatregelen die zijn voorgeschreven in de rijksbrede richtlijnen doorgevoerd.
JenV				
DEF	Contingency plannen worden gemaakt, waarbij personeel preventief naar huis wordt gestuurd om langdurige inzet van kritische processen vol te kunnen houden.			
OCW				De gevraagde informatie wordt op dit moment vertaald naar teksten die geschikt zijn voor een brief aan de TK. Voorbereiding op IAO heeft, gegeven de ontwikkelingen van vanochtend (ICCB, MCCB) en het te verwachten vervolg, niet de prioriteit.
FIN	Het ministerie van Financiën heeft in kaart gebracht welke kritieke processen er zijn en wat daarvoor nodig is qua minimale capaciteit. Dit wordt momenteel nog verder aangescherpt.			
IenW				

SZW	Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft de kritieke processen binnen het departement in beeld. Aangegeven wordt dat bij grote uitval van personeel, het departement in staat is deze kritieke processen draaiende te houden. Bij de ZBO's worden ook de kritieke processen in beeld gebracht.			
VWS				
EZK				
LNv				
EZK				
BZ				
BKZ				
OM				
POL	Op basis van bestaande regionale continuïteitsplannen is vanaf 26 februari 2020 in opdracht van de korpsleiding in kaart gebracht welke werkzaamheden dienen ter ondersteuning van een vitale politietaken.		Een vitale politietaken behelst werkzaamheden die niet stop gezet kunnen worden omdat daardoor mensenlevens in het geding komen of onherstelbare schade aan de rechtsorde wordt toegebracht. Vanaf een ziekteverzuim van boven de 40% kan er geen uitvoering gegeven worden aan één of meer van deze vitale taken	
LOCC	JA + zie uitvraag naar plannen veiligheidsregio's			

Stand van zaken continuïteit vitale processen

Vitale processen	Hebben we in beeld of dit vitale proces door kan gaan bij verschillende scenario's van uitval?	Welke maatregelen zijn nodig om dit vitale proces door te laten gaan?
Landelijk transport en distributie elektriciteit		
Regionale distributie elektriciteit		
Gasproductie, landelijk transport en distributie gas		
Regionale distributie gas		
Olievoorziening		
Internet en datadiensten		
Internettoegang en dataverkeer		
Spraakdienst en SMS*		
Plaats- en tijdsbepaling middels GNSS		
Drinkwatervoorziening		
Keren en beheren waterkwantiteit		
Vlucht- en vliegtuigafhandeling		
Scheepvaartafwikkeling		
Grootschalige productie/verwerking en/of opslag (petro)chemische stoffen		
Opslag, productie en verwerking nucleair materiaal		
Toonbankbetalingsverkeer		
Massaal giraal betalingsverkeer		
Hoogwaardig betalingsverkeer tussen banken		
Effectenverkeer		
Communicatie met en tussen hulpdiensten middels 112 en C2000		
Inzet politie		
Basisregistraties personen en organisaties		
Interconnectiviteit (transactie-infrastructuur voor informatie uit basisregistraties)		
Elektronisch berichtenverkeer en informatieverschaffing aan burgers		
Identificatie en authenticatie van burgers en bedrijven		
Inzet defensie		